

Príloha 1 Tabuľka č.1

<i>Tabuľka č.1: Odber a uchovávanie vzoriek</i>							
Biologický Materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
venózna plná krv dospelí: 20 - 30 ml na jednu sadu hemokultúr (objem podľa odporúčania výrobcu), rozdelených do aeróbnej a anaeróbnej hemokultivačnej fľaše, deti: objem krvi podľa váhy dieťaťa (viď tabuľka č. 2)	Hemokultivačná fľaša	+20 až +25 °C umiestniť naočkovanú hemokultivačnú fľašu do automatu čo najskôr po odbere (Ronnberg, 2013) (van der Velden, 2011) Nikdy nedávať hemokultúru do chladničky! (Leber, 2016)	+20 až +25 °C umiestniť naočkovanú hemokultivačnú fľašu do automatu čo najskôr po odbere, najneskôr však do 2 hod. (Baron, 2015) Nikdy nedávať hemokultúru do chladničky! (Leber, 2016)	Je potrebné dodržať objem krvi/hemokultivačnej fľaše podľa odporúčania výrobcu. Odber vykonávame pred podaním antibiotík. <u>Akútny febrilný stav:</u> 2 sady* z 2 odberových miest v priebehu 10 minút <u>Subakútny febrilný stav:</u> 2 alebo 3 sady počas 24 hod. odobraté z rôznych odberových miest, interval medzi odbermi min. 3 hod. <u>Akútna endokarditída:</u> 3 sady z rôznych odberových miest v priebehu 1-2 hod. <u>Podozrenie na katérovú infekciu:</u> odobrať simultánne 1 sadu cez katéter, ďalšiu sadu z periférnej žily. <u>Horúčka neznámej etiológie:</u> 2 až 4 sady z rôznych odber. miest. Keď sú negatívne po 24 až 48 hod., treba odobrať 2-3 ďalšie sady. (Baron, 2015) Nikdy nedávať hemokultúru do chladničky! (Leber, 2016)	Hemokultivačný automat by mal byť umiestnený v lôžkovom zdravotníckom zariadení tak, aby bol dostupný počas 24 hodín. (van der Velden, 2011) Predĺženie času od odberu po umiestnenie naočkovanej hemokultivačnej fľaše do automatu spôsobuje predĺženie doby detekcie pozitivity. (Ronnberg, 2013)	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu
likvor	sterilná skúmavka	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15-30 min). Výsledok mikroskopie hlásiť do 1 hodiny po odbere. (Baron, 2015) (Peugie-Lafeuille, 2012)	+20 až +25 °C Spracovať maximálne do 2 hod. po odbere. Po 2 hodinách od odberu dochádza k rozpadu leukocytov a vzorka neodráža reálne klinický stav pacienta. (Steele, 1986)	Nikdy nedávať likvor do chladničky! Minimálny objem vzorky 1 ml. (Baron, 2015) Odporúča sa skladovať vzorku likvoru pri -20 C po ukončení kultivačnej analýzy pre prípad požiadavky PCR vyšetrenia. (Leber, 2016)	Mimo pracovných hodín má byť mikrobiológ dostupný na telefóne za účelom statimového vyšetrenia likvoru.	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu. V prípade akútneho ochorenia informovať laboratórium o odbere a zaslaní likvoru na vyšetrenie.

*1 sada pozostáva z aeróbnej a anaeróbnej hemokultivačnej fľaše, ZML- základné mikrobiologické laboratórium

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
punktát, aspirát, exudát, sekret, hnis – z telesných dutín, vnútorných orgánov, z abscesu, výplach dutín, žalúdočný obsah, žlč, plodová voda, dialyzát	sterilná nádobka/ skúmavka Pri podozrení na infekciu anaeróbnymi baktériami je nutné zabezpečiť anaeróbne podmienky pre uchovávanie a transport (Dubreuil, 2012): injekčná striekačka bez vzduchu s bezpečným uzáverom, anaeróbná hemokultivačná fľaša, anaeróbne transportné systémy.	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15 - 30 min). (Leber, 2016) (Baron, 2015) (Dubreuil, 2012) Nikdy nedávať vzorky do chladničky! (Leber, 2016)	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15-30 min), najneskôr však do 2 hod.°. Pri oneskorení dodania vzorky do laboratória sa znižuje šanca na záchyt anaeróbných baktérií. (Miller, 2018) (Laudat, 2012), (PHE B14, 2016) Nikdy nedávať vzorky do chladničky! (Leber, 2016)	Minimálny objem vzorky 1 ml. Väčší objem hnisavej tekutiny zabezpečuje lepšiu životaschopnosť anaeróbných baktérií. (PHE B14, 2016) Dialyzát – optimálny objem pre mikrobiologickú analýzu je 10-50 ml. Dialyzát (5 až 10 ml) je možné očkovať do hemokultivačných nádob. (Miller, 2018)	Uprednostniť odber tekutého biologického materiálu pred výterom na odberový tampón. (Miller, 2018)	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu.
tkanivá, bioptické vzorky	sterilná nádobka/ skúmavka	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15 -30 min). (Leber, 2016) (Baron, 2015) Nikdy nedávať vzorky do chladničky! (Leber, 2016)	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15 -30 min), najneskôr však do 2 hod.°. Pri oneskorení dodania vzorky do laboratória je sa znižuje šanca na záchyt anaeróbných baktérií. (PHE B17, 2018) Nikdy nedávať vzorky do chladničky! (Leber, 2016)	Minimálny objem vzorky 1 cm ³ . Bioptické vzorky a menšie kúsky tkaniva je odporúčané umiestniť do malého množstva sterilnej injekčnej vody. (Baron, 2015). Na transport vzoriek pľúcneho tkaniva a biopsie pľúc nepoužívať fyziologický roztok, môže pôsobiť inhibične na <i>Legionella spp.</i> (PHE B17, 2018)	Uprednostniť odber vzoriek tkanív pred výterom na odberový tampón.	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu.
biopsia žalúdočnej sliznice na dôkaz <i>H. pylori</i>	sterilná nádobka/ skúmavka s 20 % roztokom glukózy	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere (do 1 hod). (Baron, 2015) +2 až +8 °C do 3 hod. po odbere	+2 až +8 °C do 6 hod. po odbere ^c (Moblely, 2001)			ŠML	Na žiadanku uviesť čas odberu. Cílený odber, je potrebné vopred dohodnúť s laboratóriom.

ZML- základné mikrobiologické laboratórium, ŠML – špecializované mikrobiologické laboratórium, c-Maximálny čas dodania do laboratória sa vzťahuje na ambulantné zdravotnícke zariadenia s obmedzenou dostupnosťou mikrobiologického laboratória.

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
chlopňové náhrady, kĺbne náhrady, cievne štepy, súčasti drenážnych systémov, katétre, kanyly, drény, intrauterinné teliesko	sterilná nádobka/skúmavka	+20 až +25 °C Spracovať bezodkladne po odbere (do 15 -30 min). (Baron, 2015)	+2 až +8 °C do 2 hod. po odbere ^e (Baron, 2015)	Rýchlym dodaním vzorky do laboratória predídeme vyschnutiu vzorky.		ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu.
zoškrab z rohovky, biopsia rohovky, aspirát, výplach, biopsia sklovca, vnútroočná tekutina, aspirát z prednej komory	Inokulácia na kultivačné médiá (tuhé a pomnožovacie) a príprava náteru na sterilné sklíčko priamo pri lôžku pacienta. (Miller, 2018); (Leber, 2016).	+20 až +25 °C Dodať do laboratória bezodkladne po odbere (do 15 -30 min). (Baron, 2015)	+20 až +25 °C Spracovať maximálne do 2 hod. po odbere^e. (Miller, 2018)	Pri podozrení na kanalikulitídu spôsobenú najčastejšie <i>Actinomyces sp.</i> dodať vzorku do laboratória v transportnom médiu podľa Amiesa bezodkladne po odbere (Miller, 2018)	Kultivačné médiá poskytuje laboratórium.	ZML/ŠML	Na žiadanku uviesť čas odberu.
zoškrab z rohovky, kontaktné šošovky pri podozrení na amébovú infekciu	Inokulácia kultivačnej pôdy ihneď po odbere. Kontaktné šošovky poslať v puzdre na ich uskladnenie aj s roztokom.	+20 až +25 °C Dodať do laboratória bezodkladne po odbere (do 15 -30 min). (Miller, 2018)	+20 až +25 °C Dodať do laboratória bezodkladne po odbere (do 15 -30 min). (Miller, 2018)		Kultivačné médiá poskytuje laboratórium	ŠML/NRC	Na žiadanku uviesť čas odberu.
duodenálna šťava na giardiózu aspiráty, kostná dreň, tkanivá na dôkaz echinokokózy, amebózy, tkanivové parazitózy, likvor	sterilná odberová skúmavka	+37°C v termoske Dodať do laboratória čo najskôr po odbere (do 1 hod).	+37°C v termoske Dodať do laboratória čo najskôr po odbere (do 1 hod). (Ondriska a kol, 2016)			ZML/ŠML	Na žiadanku uviesť čas odberu.

ZML- základné mikrobiologické laboratórium, ŠML – špecializované mikrobiologické laboratórium, NRC – národné referenčné centrum

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávaní vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávaní vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
výter z tonzíl výter z faryngu výter z nosa ster z jazyka ster z bukálnej sliznice výter z rany výter z ložiska ster z kože výter z konečníka stolica na dôkaz bakteriálnych črevných patogénov	sterilný detoxikovaný vatový tampón s transportným médiom podľa Amiesa s aktívnym uhlím	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere - pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov^{a,b} Pri podozrení na infekciu <i>N. gonorrhoeae</i> sa odporúča očkovať biologický materiál priamo na kultivačnú pôdu a ihneď inkubovať pri teplote 36±1 °C v prostredí s 5% CO ₂ (PHE B28, 2017) (Leber, 2016).	+20 až +25 °C 2 až 4^c hod. - predĺžovaním času od odberu po spracovanie vzorky klesá pravdepodobnosť kultivačného dôkazu citlivých mikroorganizmov^{a,b}	Pri podozrení na hnačku spôsobenú bakteriálnymi črevnými patogénmi je odporúčané posielať stolicu na tampóne v transportnom médiu. Čerstvú stolicu bez transportného média je potrebné spracovať do 2 hod. po odbere. (Leber, 2016)	Nepoužívať detoxikovaný tampón bez transportného média.	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu. Kultivácia na <i>Bordetella pertussis</i> sa rutinne nevykonáva, odber je potrebné vopred dohodnúť s laboratóriom
výtery na dôkaz mikrobiálnych antigénov	sterilný tampón podľa odporúčania výrobcu diagnostickej súpravy	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere u hospitalizovaných pacientov v akútnom stave.	+20 až +25 °C alebo +2 až +8 °C do 24 hod. ^c		Výsledok vyšetrenia je hotový do hodiny od dodania vzorky do laboratória.		
výter z pošvy výter z cervixu vagino-rektálny výter na skríning <i>Streptococcus agalactiae</i> v 35. -37. týždni gravidity	sterilný detoxikovaný vatový tampón s transportným médiom podľa Amiesa bez aktívneho uhlia	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere - pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov^{a,b} Pri podozrení na infekciu <i>N. gonorrhoeaesa</i> odporúča očkovať biologický materiál priamo na kultivačnú pôdu a ihneď inkubovať pri teplote 36±1 °C v prostredí s 5% CO ₂ (PHE B28, 2017), (Leber, 2016).	+20 až +25 °C 2 až 4^c hod. - predĺžovaním času od odberu po spracovanie vzorky klesá pravdepodobnosť kultivačného dôkazu citlivých mikroorganizmov^{a,b}		Nepoužívať detoxikovaný tampón bez transportného média.	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu.

ZML- základné mikrobiologické laboratórium

a- Pri požiadavke o kultiváciu na anaeróbne baktérie spracovať vzorku bezodkladne, najneskôr do 2 hod. po odbere, uchovávať pri 20-25 °C (Miller, 2018).

b- *N. gonorrhoeae*, *N. meningitidis*, *S. pneumoniae*, *H. influenzae*, *Shigellaspp.*, *Bordetellapertussis* – pre spoľahlivú detekciu týchto patogénov je potrebné bezodkladné spracovanie vzorky po odbere! Oneskorené spracovanie do 6 hod. spôsobuje pokles ich nálože aj pri použití transportného média. Po 6 hod. nastane významný pokles nálože uvedených baktérií vo vzorke (Baron, 2015)

c- Maximálny čas dodania do laboratória sa vzťahuje na ambulantné zdrav. zariadenia s obmedzenou dostupnosťou mikrobiologického laboratória.

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávaní vzorky a optimálny čas od odboru po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávaní vzorky a maximálny čas od odboru po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Výšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
výter z nazofaryngu výter z laryngu (pri epiglottitíde sa vyhýbať výterom, odporúčaný je odber hemokultúry) výter z ucha hnis zo stredoušia na tampóne výter zo spojovky výter z uretry prostatický sekret na tampóne	sterilný detoxikovaný vatový tampón na drôte s transportným médiom podľa Amiesu bez aktívneho uhlia alebo s aktívnym uhlím.	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere - pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov ^{a, b} , Pri podozrení na infekciu <i>N. gonorrhoea</i> odporúča očkovať biologický materiál priamo na kultivačnú pôdu a ihneď inkubovať pri teplote 36±1 °C v prostredí s 5% CO ₂ (PHE B28, 2017), (Leber, 2016)..	+20 až +25 °C 2 až 4^c hod. -predĺžovaním času od odboru po spracovanie vzorky klesá pravdepodobnosť kultivačného dôkazu citlivých mikroorganizmov ^{a, b} .	Tekutina získaná pri tympanocentéze alebo tampón tekutiny z dutiny stredného ucha u pacientov s myringotomickými rúrkami alebo otorrheou, doručiť do laboratória pri +20 až +25 °C do 2 hod. (Miller, 2018)	Nepoužívať detoxikovaný tampón bez transportného média.	ZML	Na žiadamku uviesť čas odboru Kultivácia na <i>Bordetellapertussis</i> sa rutinne nevykonáva, odber je potrebné vopred dohodnúť s laboratóriom
spútum bronchoalveolárna laváž, aspiráty z dolných dýchacích ciest chránené kefkový ster – PBS – bez požiadavky na anaeróbnú kultiváciu	sterilná odberová nádobka	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere (do 2 hod.) - pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov ^{b, d}	+20 až +25 °C do 2 hod. po odbere, +2 až +8 °C čo najskôr v deň odboru ^c . (Baron, 2015)	Dodržanie podmienok chladeného transportu je podmienkou správneho výsledku semikvantitatívnej kultivácie.		ZML	Na žiadamku uviesť čas odboru Je nutné sledovať teplotu transportu.
aspiráty z dolných dýchacích ciest chránené kefkový ster – PBS –pri požiadavke na anaeróbnú kultiváciu	sterilná odberová nádobka	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere (do 2 hod.) - pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov ^{a, b}	+20 až +25 °C do 2 hod. po odbere, +2 až +8 °C v deň odboru ^c . (Miller, 2018)		Anaeróbne podmienky pre uchovávanie a transport: injekčná striekačka bez vzduchu s bezpečným uzáverom, anaeróbna hemokultivačná nádobka, anaeróbne transportné systémy.	ZML	Na žiadamku uviesť čas odboru

ZML- základné mikrobiologické laboratórium

- Pri požiadavke o kultiváciu na anaeróbne baktérie spracovať vzorku bezodkladne, najneskôr do 2 hod. po odbere, uchovávať pri 20-25 °C** (Miller, 2018).
- N. gonorrhoeae*, *N. meningitidis*, *S. pneumoniae*, *H. influenzae*, *Shigella spp.*, *Bordetella pertussis* – pre spoľahlivú detekciu týchto patogénov je potrebné bezodkladné spracovanie vzorky po odbere! Oneskorené spracovanie do 6 hod. spôsobuje pokles ich nálože aj pri použití transportného média. Po 6 hod. nastane významný pokles nálože uvedených baktérií vo vzorke (Baron, 2015).
- Maximálny čas dodania do laboratória sa vzťahuje na ambulantné zdrav. zariadenia s obmedzenou dostupnosťou mikrobiologického laboratória.**
- Pri spracovaní s oneskorením viac ako 2 hod. po odbere sa znižuje záchyt citlivých mikroorganizmov *S. pneumoniae* a *H. influenzae* a zvyšuje sa riziko potlačenia týchto mikroorganizmov normálnou flórou horných dýchacích ciest (Leber 2016).

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
moč	sterilná odberová nádobka/ skúmavka	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere (do 2 hod). Pri dodržaní podmienok uchovávania a transportu pri +2 až +8 °C je možné dodať do laboratória aj po 2 hod. od odberu. Vzorka musí byť spracovaná v deň odberu. (Leber, 2016)	+2 až +8 °C v deň odberu^c V prípade použitia odberovej skúmavky s obsahom 1-2 % kyseliny boritej sa transportná doba predĺži na 48 hodín. ^c (PHE B41, 2018)	Dodržanie podmienok chladeného transportu je podmienkou správneho výsledku semikvantitatívnej kultivácie.	Kyselina boritá môže mať inhibičný účinok na niektoré mikroorganizmy. Je potrebné dodržať objem vzorky odporúčanej výrobcom odberovej skúmavky. (PHE B41, 2018)	ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu. Je nutné sledovať teplotu počas transportu.
ejakulát	sterilná odberová nádobka	+20 až +25 °C Spracovať čo najskôr po odbere (do 2 hod.) pre spoľahlivý kultivačný dôkaz citlivých mikroorganizmov ^{a, b}	+20 až +25 °C do 2 hod. po odbere^c v prípade, že sa nepredpokladá prítomnosť citlivých mikroorganizmov^{a, b}, dodať do laboratória pri +2 až +8 °C v deň odberu^c			ZML	Na žiadanku uviesť čas odberu
stolica na dôkaz mikrobiálnych antigénov, toxínov	sterilná odberová nádobka	+20 až +25 °C V prípade hospitalizovaných pacientov spracovať čo najskôr po odbere. (PHE B30, 2014)	+2 až +8 °C do 24 hod. ^c (Baron 2015)		Výsledok vyšetrenia je hotový do hodiny od dodania vzorky do laboratória.	ZML	
stolica na dôkaz <i>Enterobacteriaceae</i> produkujúcich karbapenemázu	sterilná odberová nádobka	+20 až +25 °C V prípade hospitalizovaných pacientov spracovať čo najskôr po odbere. (PHE B60, 2016)	+2 až +8 °C do 24 hod. ^c (Baron 2015)			ZML	
stolica na dôkaz <i>Vibrio cholerae</i>	odberová nádobka s alkalicou peptónovou vodou	+20 až +25 °C Spracovať v laboratóriu čo najskôr po odbere.	+20 až +25 °C do 6 hod. po odbere ^c . (Meiyanti, 2011)			ZML/ŠML plánovaný odber	Na žiadanku uviesť čas odberu. Cielový odber, je potrebné vopred dohodnúť s laboratóriom.

ZML- základné mikrobiologické laboratórium, ŠML – špecializované mikrobiologické laboratórium. **Pri požiadavke o kultiváciu na anaeróbne baktérie spracovať vzorku bezodkladne, najneskôr do 2 hod. po odbere, uchovávať pri 20-25 °C (Miller, 2018).** b- *N. gonorrhoeae*, *N. meningitidis*, *S. pneumoniae*, *H. influenzae*, *Shigella spp.*, *Bordetella pertussis*– pre spoľahlivú detekciu týchto patogénov je potrebné bezodkladné spracovanie vzorky po odbere! Oneskorené spracovanie do 6 hod. spôsobuje pokles ich nálože aj pri použití transportného média. Po 6 hod. nastane významný pokles nálože uvedených baktérií vo vzorke (Baron, 2015).c - Maximálny čas dodania do laboratória sa vzťahuje na ambulantné zdrav. zariadenia s obmedzenou dostupnosťou mikrobiologického laboratória.

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Výšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
výter z cervixu, výter z uretry	odberová súprava na mykoplazmy a ureaplazmy (dodáva výrobca diagnostickej súpravy)	+20 až +25 °C do 5 hod po odbere (zdroj: výrobca diagnostickej súpravy)	+2 až +8 °C do 48 hod.po odbere ^c (zdroj: výrobca diagnostickej súpravy)	Odporúčané je používať odberovú súpravu dodávanú laboratóriom do ktorého bude odobratá vzorka odoslaná. K diagnostickým súpravám rôznych výrobcov prináležia rôzne odberové súpravy.	Vhodný je dakrónový, kalcium-alginátový alebo polyesterový tampón na umelohmotnej paličke. Tampón po odbere zalomiť do transportného média dodávaného laboratóriom.	ZML	
výter z cervixu, výter z uretry na dôkaz <i>Trichomonas vaginalis</i>	špeciálna odberová súprava na s transportnou pôdou, sterilný detoxikovaný vatový tampón (na drôte) s transportným médiom podľa Amiesa	+20 až +25 °C do 2 hod. (Baron, 2015)	+20 až +25 °C do 24 hod. po odbere ^c (Baron, 2015)			ZML	
stolica na parazity	sterilná odberová nádobka s lopatkou	+20 až +25 °C Hnačkovitá stolica- spracovať v laboratóriu bezodkladne po odbere (do 30 min). Polotuhá stolica – spracovať v laboratóriu čo najskôr po odbere (do 1 hod). (PHE B31, 2017)	Formovaná stolica:+2 až +8 °C do 24 hod. po odbere^c Hnačkovitá a polotuhá stolica: +20 až +25 °C do 30 min. až 1 hod. (PHE B31, 2017) (Ondriska, 2016)	Hnačkovitá stolica môže obsahovať trofozoity prvokov, polotuhá stolica môže obsahovať trofozoity aj cysty prvokov. Trofozoity sú citlivé na vyschnutie. Nikdy nepridávať formalín k vzorke. (PHE B31, 2017)		ZML	
perianálny otlačok	podložné sklíčko s priehľadnou lepiacou páskou	+2 až +8 °C v deň odberu	+2 až +8 °C do 24 hod. po odbere (PHE B31, 2017)			ZML	
determinácia červov a ich častí	sterilná nádoba s niekoľkými kvapkami fyz. roztoku alebo vody, pri dlhšom transporte vložiť do etanolu	+20 až +25 °C Dodať do laboratória v natívnom stave bezodkladne po odbere (do 15 min). (Ondriska a kol. 2016)	+20 až +25 °C Dodať do laboratória v natívnom stave bezodkladne po odbere (do 15 min). (Ondriska a kol. 2016)	Nepridávať fixačné roztoky (napr. formalín).		ZML	

c - Maximálny čas dodania do laboratória sa vzťahuje na ambulantné zdrav. zariadenia s obmedzenou dostupnosťou mikrobiologického laboratória.

Biologický materiál	Odberová súprava	Teplota uchovávania vzorky a optimálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Teplota uchovávania vzorky a maximálny čas od odberu po spracovanie v laboratóriu	Osobitné odporúčania	Poznámky	Vyšetrenie vykonáva	Informácie pre laboratórium
likvor, očná tekutina na dôkaz autochtónnej produkcie protilátok	sterilná skúmavka	+20 až +25 °C spracovať do 2 hod. po odbere +2 až +8 °C spracovať do 6 až 12 hod. po odbere	+2 až +8 °C spracovať do 6 až 12 hod. po odbere -18 až -24 °C > 12 hod. (na žiadanke je potrebné uviesť informáciu o zmrazení vzorky a dátum zmrazenia). Vzorky nie je možné opakovane zmrazovať a rozmrazovať. (Leber, 2016)			ŠML/NRC V prípade dostatočného počtu vzoriek aj ZML	ZML sprostredkuje informáciu o špecializovaných analýzach vykonávaných v ŠML/NRC– odberové súpravy, podmienky transportu.
vzorky na molekulárno-biologickú diagnostiku (plná krv – oddeliť plazmu do 4-6 hod. po odbere, likvor, BAL, punktáty, očná tekutina, stery, tkanivá, moč)	odberová súprava na odber krvi s EDTA, skúmavky, dakrónový tampón, špeciálne odberové súpravy	+15 až +30 °C spracovať do 6 hod. po odbere, +2 až +8 °C spracovať do 24 hod. po odbere	+2 až +8 °C spracovať do 24 hod. po odbere. -18°C až -24°C > 24 hod. (na žiadanke je potrebné uviesť informáciu o zmrazení vzorky a dátum zmrazenia). Vzorky nie je možné opakovane zmrazovať a rozmrazovať. (Leber, 2016)			ŠML/NRC	ZML sprostredkuje informáciu o špecializovaných analýzach vykonávaných v ŠML/NRC– odberové súpravy, podmienky transportu.
venózna krv na stanovenie špecifických protilátok/antigénov (5 - 10 ml)	odberová súprava bez protizrážanl. činidiel, s aktivátormi zrážania	Odobratú krv je vhodné nechať stáť pri izbovej teplote +20 až +25 °C do 1 až 2 hod. Dodat' do laboratória v deň odberu. Sérum +2 až +8 °C do 48 hod	+2 až +8 °C do 48 hod.* sérum alebo plazma (oddeliť od krvných elementov centrifugáciou). -18°C až -24°C > 48 hod. (na žiadanke je potrebné uviesť informáciu o zmrazení vzorky a dátum zmrazenia). Vzorky nie je možné opakovane zmrazovať a rozmrazovať. Dodat' do laboratória zmrazené. (Leber, 2016).			ZML, ŠML NRC podľa predpokl. pôvodcu ochorenia	Na žiadanku uviesť čas odberu. ZML sprostredkuje informáciu o špecializovaných analýzach vykonávaných v ŠML/NRC– odberové súpravy, podmienky transportu
spútum, BAL, moč, hnis, stery/výtery, likvor, pleurálnypunktát, tekutina po výplachu žalúdka, krv, kostná dreň na dôkaz mykobaktérií	Sterilná skúmavka/ odberová nádobka	+2 až +8 °C do 24 hod. po odbere (Miller, 2018)	+2 až +8 °C do 24 hod. po odbere (Miller, 2018)	Odber je potrebné vykonať pred podaním anti-tuberkulotík.	Ciprofloxacín, levofloxacín, moxifloxacín, azitromycín, klaritromycín môžu mať významný účinok na mykobaktérie.	ŠML/NRC	